

Вјера Ј. Медић

музејски саветник
Етнографски музеј у Београду
vjera.medic@etnografskimuzej.rs

Прилог проблематици проучавања технике плетења

ПРЕГЛЕДНИ РАД
REVIEW ARTICLE

DOI: 10.65627/zrnmuc.2026.56.9

UDK: 746.4

069.5:39(497.11)

Примљен / Received: 8. 1. 2026.

Прихваћен / Accepted: 1. 4. 2026.

Апстракт: У раду се размађрају резултати досадашњих истраживања једне традиционалне текстилне технике за ручну израду одевних елемената, са констатуираном применом до савремене доба, а која у етнографској музеологији није систематски обрађивана. У Етнографском музеју у Београду сорадишно су истраживани распрострањености и историја најстаријих предмета израђених у XIX и XX веку техником плетења, у оквирима домаће радионице, док су новије одевне форме и примери популарне, занатске и индустријске делатности, значајне за констатуишање преношења знања и умећа ове технике на нашим просторима, остале изван интересовања машиничне индустрије. Данас се музеји, па и Етнографски, неретко налазе у едукативној улози, излазећи у сусрет интересовању јавности за ову технику. Из непосредне комуникације кустоса са специјализованом музејском публиком преиспитују се циљеви и методе досадашње делатности (набавка и истраживање), као и потреба реинтерпретације и активније представљања овог елемента националне културне баштине.

Кључне речи: плетење, етнографске збирке, комуникација, радионице, нова истраживања

Увод

Представљање колекције плетених предмета специјализованој музејској публици активирало је међу етнологима вишестрано постављено питање вредновања, стручне и научне оцено својстава, особености и значаја ове технике. Културна вредност плетења као једне од најзаступљенијих текстилних техника у народној традицији Срба у XIX и XX веку, проводи се у Етнографском музеју у Београду у оквирима редовне делатности и утврђује у складу са основним стручним стандардима. То је поступак који се састоји од низа послова: евидентирања, прикупљања, систематизације, истраживања и валоризације, затим превентивне, техничке и правне заштите предмета који су израђени овом техником.

Истовремено се одвијају и заштита и дигитализација прикупљених података о знању и вештинама израде предмета овом техником, као и о њиховим многоструким функцијама у свакодневном животу. Провођење овог процеса заштите целовите музејске грађе (која задовољава основне услове научног извора за истраживања, тумачења и представљања) у великој мери је дефинисано пословима кустоса музејских збирки.

Данас се према институцијама културе све израженије усмеравају захтеви да се многе појаве из традиционалне културе, осим на стручним изложбама и публикацијама, представе и на јавним манифестацијама. Излазећи у сусрет управо најширој музејској публици, у аутентичном простору Манакове куће на београдској Савамали

Слика 1. Владислав Тителбах, Домаћи живот, 1905. година, акварел, Инв. бр. 422 (Ликовна збирка Етнографског музеја)

заживела је делатност својеврсног културног центра са програмом тематских изложби, јавних предавања и радионица, међу којима и технике ткања, веза и ручног плетења.¹ Теоријска и техничка обука професионалних уметника и занатлија, као и предавања музејских стручњака Етнографског музеја одвијају се у оквиру сталне поставке Етнографске спомен-збирке Христифора Црниловића, са циљем бољег упознавања значаја традиционалних техника у ширем контексту културног наслеђа. Полазницима радионица представља се избор предмета едукативног садржаја из збирке народних ношњи и градског одевања, као и спомен-збирке Христифора Црниловића.

[1] Манакова кућа, депанданс Етнографског музеја у Београду, има пионирску улогу у српској музеологији у области едукативних радионица, међу којима је једна од првих радионица ручног ткања. Овај пример добре праксе у области допунског привређивања из Драгачевске задруге жена у Доњем Дупцу, деведесетих година XX века, пренела је у урбану средину Бранка Боројевић Ђокић, архитекта Етнографског музеја. Након деценијске стагнације, нова генерација музејских стручњака (ЕМ Милена Ђурица и Маја Марјановић) са сарадницима поново су активирале и делатност радионица традиционалних и уметничких заната (укупно 12), са програмом афирмације традиционалне културе кроз савремено стваралаштво.

То су музејски предмети документарног значаја за историјски развој и одржавање саме технике, али и предмети изузетних ликовних својстава, типичних за оквире традиционалног колективног естетског обрасца. Током радионице плетења између полазника и предавача покренута је динамична и инспиративна дебата о питањима различитог тумачења културног наслеђа кроз предмете из далеке прошлости који се представљају, али и оне новије, савремене, с којим се већина посетилаца може непосредно повезати а у музејским институцијама нису видљиви. Овако дефинисан однос према традицији и култури издвојио је полазнике радионица традиционалних и уметничких заната (уметнике, занатлије, просветне и туристичке раднике, поштоваоце и љубитеље традиције, студенте и ученике различитих усмерења и узраста и др) као специјализовану музејску публику. Њихова примарна интересовања за музејски садржај као извор и инспирацију сопственог уметничког стваралаштва, истовремено су и јасно артикулисани глас

свеукупне јавности усмерен на делатност институције која чува и тумачи традицију.

Техника плетења је у Етнографском музеју у Београду заступљена и као тема нове методологије прикупљања и евидентирања података: у облику комплекса активног знања и умећа о изради као нематеријалног културног наслеђа заједница у одређеном ужем локалном простору.² Истовремено, у оквирима послова матичности у овој националној институцији разматра се делатност сабирања већ обрађених стручних података о плетеним предметима који су сачувани у етнографским збиркама других музеја у Србији. Стручни и научни потенцијал и валоризација ове грађе несумњиво ће се потврдити у контексту будућих истраживања свеукупних музејских ресурса, како из ове институције, тако и других музеја у Србији.

Музејски фонд: анализа колекције плетених предмета

Фонд Етнографског музеја обликован је на основу јединствене концепције прикупљања, проучавања и излагања предмета свих јужнословенских народа са широког балканског простора, као и континуитета активне стручне делатности од преко сто двадесет година. Данас садржи преко 53.000 предмета и уз дигитализовану базу података представља најважнији ресурс ове културно-образовне и научне институције.

Од првих теренских истраживања и током већег периода своје делатности прикупљани су етнографски предмети у Србији и другим јужнословенским крајевима у којима су живели Срби (Македонији, Црној Гори, Босни и Херцеговини, Хрватској и шире). То су у највећој мери предмети свакодневне употребе, израђени и коришћени током XIX и XX века и прикупљени као

аутентични материјални извор у истраживању традиционалне културе сеоског становништва тог доба.

Управо се у овом историјском, привредном и социјалном контексту проучава колекција плетених одевних елемената домаће израде, како њихова разноликост и распрострањеност изражена кроз типолошке особине сеоских народних ношњи, тако и континуитет. У савременим научним истраживањима неретко се фокус усмерава на прелазне форме, варијанте и специфичне појаве полузанатске и занатске израде плетених предмета, које су својом заступљеношћу и друштвеним значајем знатно превазишле оквири локалних, сеоских средина и градског одевања. То је индиректно довело и до помака у разумевању етнографског предмета, као и етнографске музеологије уопште.

У свим анализама колекције плетених предмета у Етнографском музеју уочава се неједнака заступљеност различитих врста одевних елемената, забележених у целинама народне ношње становништва многих истраживаних подручја. Као резултат извесног дисконтинуитета у набавци плетених одевних елемената, ова је појава била израженија у периоду пред Други светски рат и након њега, обележеном крупним историјским и социјалним променама, посебно код сеоског становништва у Србији. Њихов дотадашњи, традиционални начин живота изменила је индустријализација и усмерила их према другим центрима и ширим утицајима. У одевању сеоског становништва биле су евидентне промене настале као последице интензивног напуштања ткања као основне технике за израду народне ношње, веће употребе куповних материјала, као и потпуног напуштања народне ношње. У прелазној фази овог процеса појачан је значај управо технике плетења, испочетка усмерене на израду одевних елемената традиционалних облика, функција и типолошких особина старијих хаљетака народне ношње. Међутим, под снажним утицајем градског

[2] Данијела Филиповић и Наташа Младеновић Рибић, „Формирање и рад Центра за нематеријално културно наслеђе Србије при Етнографском музеју у Београду: позиционирање у националном систему очувања живог наслеђа”, *Гласник Етнографског музеја* 85 (2021), 147-166.

Слика 2. Зага Марковић, Породица, Левач, Србија, 1959. година, Инв. бр. 11362
(Документација Етнографског музеја)

одевања и индустријских производа и без чврстог традиционалног обрасца, започео је самостални развој ове технике. Значајан фактор имале су и боље техничке и економске могућности израде и обликовања, као и особине самих одевних елемената, пре свега удобности. У овом периоду започела је већа употреба плетених џемпера, јелечића, костима, сукњи, шалова за огртање и других предмета који су уместо сукнених гуњева, јелека, зубуна, вута и запрега променили одевну слику сеоског становништва. То је јасно препознато већ током првих послератних теренских истраживања Етнографског музеја, али је њихова набавка за музејске збирке готово изостала. Наиме, ове корените промене у одевању изазване индустријализацијом довеле су у неким деловима Србије до убрзаног напуштања и физичког нестајања корпуса старијих облика народне ношње, који су издвојени као приоритет за набавку за музејске збирке. Овакав

критеријум процене угрожености националне баштине и материјалних предмета израђених у периоду XIX и почетком XX века примењивао се на теренским и музејским аквизицијама све до краја XX века.

Највећи број плетених предмета у тој великој набавци биле су чарапе. Ова бројна колекција музејских предмета (1100 примерака чарапа) данас је готово јединствени пример континуиране примене саме технике и облика одевних предмета израђених ручним плетењем: од најстаријих примерака са почетка XIX века као неизоставних елемената свакодневног одевања, преко одевања старијег становништва сеоских средина, све до обичаја међусобног даривања, који су понегде присутни и у првим деценијама XXI века. С друге стране, за збирке Етнографског музеја набављен је готово занемариви број примерака горњих хаљетака, џемпера (2) и јелека (1), који не могу да на адекватан начин представе обим

Слика 3. Женске чарапе, Чачак, памук, перлице, крај XIX века, Инв. бр. 20041

и заступљеност њихове опште употребе у свакодневној мушкој и женској народној ношњи током друге половине XX века. Данас је тешко разумљив пасивни приступ Етнографског музеја не само у набавци, него и у истраживању одевних предмета из савременог, градског одевања, а који су имали велики значај у континуитету ручног плетења као допунске делатности сеоских жена у Драгачеву и Сирогојну крајем XX века, а у неким деловима Србије и до савременог доба.

Истовремено, није се придавала ни посебна пажња старијим плетеним хаљацима набављеним на најранијим теренским истраживањима у подручјима изван

територија данашње стручне делатности Етнографског музеја. Њихови специфични облици несумњиво доприносе бољем разумевању историјата развоја технике плетења у одевању српског становништва. У непосредној вези је и мала али јединствена колекција прибора за плетење: специфичних врста дрвених и металних игала (7), помагала (8), разних узорака (19) и школских почетница плетења (2).

Истраживање

Значајан прилог досадашњим истраживањима технике плетења на почетку XXI века је анализа фонда музејских збирки народних ношњи у Етнографском музеју у Београду, на основу које Вера Шарац Момчиловић констатује: *Плећње је значајан вид народној сиваралаштва и заслужује већу пажњу сиручњака*.³ Као дугогодишњи кустос и теренски истраживач, она 2001. године етнологима и другим стручњацима, руковооцима збирки народних ношњи даје низ конструктивних предлога, међу којим и формирање колекција плетених предмета као основни предуслов за систематизацију грађе за научна истраживања. У досадашњој музејској пракси овај се предлог није реализовао, али је несумњиво усмерио низ истраживања различитих тема о специфичним формама и функцијама плетених предмета.⁴ Бројни стручни прикази и студије музејске грађе из етнографских збирки ужих подручја данас су основна грађа за разумевање улоге ове текстилне технике

[3] Вера Шарац Момчиловић, „Збирке ношњи”, *Гласник Етнографског музеја у Београду* 65-66 (2001-2002), 160.

[4] Сашка Велкова, *Чарапе Пироша и околине* (Пирот: Музеј Понишавља Пирот, 2004); Вјера Медић, *У рукавицама* (Београд: Етнографски музеј у Београду, 2007); Снежана Томић, *Народна ношња Златибор* (Сирогојно: Музеј на отвореном „Старо село” у Сирогојну, 2014); Братислава Идвореан Стефановић и Олга Андраши, *Одевне текстилне збирке Колонизација Музејске јединице Ошаци* (Ошаци: Народна библиотека „Бранко Радичевић”, 2010); Катарина Радисављевић, „Акcesoар уз обућу – обојци и чарапе”, у: *Ја носим вас ви носите мене*, ур. Тијана Станковић Пештерац (Нови Сад: Музеј Војводине, 2021), 134-183.

Слика 4. Мушка капа, Власотинце, крај XIX века, Инв. бр. 37580 (Документација Етнографског музеја)

у традиционалном и савременом одевању, али и култури и друштву уопште.⁵

Ови радови су настали као резултат индивидуалног рада стручњака етнолога Србије, али несумњиво и препорукама матичне институције и струковних удружења. Међу најзначајнијим упутствима је континуирано присуство етнолога на терену, као основни предуслов за непосредан увид, евидентирање и праћење свих појава, а истовремено и набавку предмета и аутентичних података директно од корисника. Тако су за етнографске збирке комплексних музеја набављени примерци ручно или индустријски плетене ношње, који су уобичајени у одевању сеоског становништва у деценијама након Другог светског рата, готово истовремено са изградом и непосредним коришћењем. Међутим, и само истраживање се најчешће одвијало у ограниченим оквирима одређених тема и локалних подручја, без компаративног сагледавања ширег музејског фонда. Ова

[5] Душица Живковић, *Двојређе чараје Тимока* (Књажевац: Завичајни музеј Књажевац, 1985); Снежана Шапоњић Ашанин, *Чараје и назувице* (Чачак: Народни музеј Чачак, 1996); Снежана Шапоњић Ашанин, *Рајка Боројевић (1913–1973): Хероина једног времена* (Гуча: Центар за културу и спорт општине Лучани, 2016), 46; Бојана Богдановић, „Модна индустрија Сирогојно стила: прилагођавање наратива о прошлости у контексту савремене моде”, *Гласник Етнографског института САНУ LXX/1* (2022), 53–76; Zoran Jeremić, *Dobrila: a life story* (Sirogojno: Open-air museum „Staro selo”, 2024).

делимична реализација стручног предлога из етнографске музеологије није довела до значајнијих научних резултата, нити померила досадашња сазнања, те је низ питања о производњи текстила овом техником и њеној музеализацији до данас остао отворен.⁶

Плетење је систем преплитања једне непрекинуте нити уз помоћ једне, пет или две игле. Техника је једноставна и лака за учење, извођење је индивидуално, прилагођена је младим и старим а може се обављати и у ходу. У комбинацији са вуном као основном сировином, обликују се мекани и еластични плетени одевни предмети, нове особине у целини дотадашње народне ношње. Оне су нарочито дошле до изражаја у процесу модернизације и индустријализације, током које је у одевању сеоског становништва интензивирана употреба плетених предмета на читавом јужнословенском подручју. Данас је хетерогени састав ове музејске колекције, са примерцима горњих хаљетака: гуњева, маја, џемпера, прслука, јелека, марама за огртање и других ситнијих предмета посебан изазов за одржавање адекватних услова код заједничког чувања, а истовремено и за стручно сагледавање и истраживање.

На широком подручју одакле потиче релевантна музејска грађа заступљена су два типа плетених предмета, у зависности од тога да ли се предмет израђује од две различито обојене пређе (*двојређе*) или од једне (*једнојређе* и *лешје*). Распрострањеност појединих типова плетива у непосредној вези са етно-географског културног простора и временског периода евидентна је особито на колекцији чарапа: као појава велике заступљености или потпуног изостајања типа *шарених чараја*, као старијих облика плетива, а с друге стране доминације једнобојног плетива црном или белом вуном,

[6] Пројекат ауторке Душице Живковић *Двојређе чараје Србије*, каталог грађе из више музеја у Србији, са најстаријим сачуваним примерцима овог типа чарапа, осим одржане изложбе у Етнографском музеју 2020. године, нажалост није реализован.

Слика 5. Примерак равног плетења са металним иглама, Попово Село, Лика, 1904. година, Инв.бр. 46688

Слика 6. Мушка чарапа (1 ком) ЈЗ Босна, крај XIX века, Инв.бр. 39090 (Документација Етнографског музеја)

чарапе бјелаче, какве су уобичајене на примерцима из XX века.⁷ Илустративни пример представља ова појава у оквирима целине народне ношње српског становништва у Босни, која се најчешће везује уз околности историјских промена владавине над овом територијом између Османског и Аустроугарског царства. Према неким истраживачима: *река Сава је моћна брана двойрећном њлећењу*.⁸ С друге стране, на типу *једнојрећних чарапа* у панонским областима као што је Војводина, термин *шарених чарапа* везан је за украсне плетеће бодове, док је употреба двојрећног,

двобојног плетива карактеристична искључиво за одевање досељеног становништва са Косова – Климената.

У бројним етнолошким истраживањима народних ношњи јужнословенских крајева током осамдесетих година XX века техника плетења представља се на примеру одевних елемената са функцијом заштите и утопљавања предела стопала и ногу, а у непосредној вези са врстом обуће. Ова се функција најчешће разматра у контексту техничких особина опанака, који се крећу од најједноставнијих форми опанака танког ђона од пресне коже, домаће израде, преко грађених занатских опанака од дебље прерађене коже, све до гумених, непромочивих опанака. Токови и фазе развоја овог процеса током релативно дугачког временског периода од два века потврђују се у радовима етнолога на основу старијих ликовних извора и сачуване

[7] Колекција мушких чарапа из ивањичких села Лиса, Луке и Осеница, из периода око Другог светског рата, Инв. бр. 21565-21573.

[8] Светозар Поповић и Видосава Поповић, „Прилог проучавањима технике плетења, материјала и орнамената на сељачким двојрећним чарапама у Босни и Херцеговини“, у: *Rad 21. kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije*, ur. Cvjetko Rihtman (Sarajevo: Udruženje folklorista Bosne i Hercegovine, 1976), 293.

Слика 7. Мушка рукавица (спољна и унутрашња страна), Севојно, Ужице, 1820. година, Инв.бр. 37302 (Документација Етнографског музеја)

музејске грађе. Са обућом се истовремено разматрају и слојеви чарапа (у најширем смислу). Непосредно уз ноге или преко ногавица панталона увијали су се око стопала и учвршћивали око потколенице равни или обликовани сукнени обојци или *џозлуци*, *калчине*. У низу прелазних облика појављују се специфичне сукнене навлаке, затим комбинације сукнених и плетених делова или вишеслојна целина, састављена од три елемента: 1. слој чине ногавице или доколенице, *џеје*, најчешће без стопала; 2. слој су кратке чарапе; 3. слој су назувци или приглавци. На самом крају тога развоја налазе се чарапе у ужем смислу, као самостални, ручно или машински израђени одевни предмети који обувају стопало и потколеницу.

Међу свим елементима ношње у функцији заштите тела од хладноће и повреда чарапе су биле најизложеније оштећењу и имале су кратак век трајања. Ове техничке и ликовне особине у великој мери имале су и рукавице, али истовремено и јединствене специфичне функције, чији су трагови архаичног порекла и данас изазов за комплексна истраживања.⁹

Међу неистраженим темама, недовољно пажње је посвећено техници равног плетења за обликовање горњих одевних хаљетака, помоћу пет или две игле, а које се према

[9] В. Медић, *У рукавицама*, 12.

Слика 8. Плетено јелече, Ореовица, Жабари, 1964. година, Инв. бр. 35978 (Документација Етнографског музеја)

доступним ликовним изворима из средине XIX века најраније бележи у подручју северног Јадрана, Горског Котара и Лике.¹⁰

Са тог је подручја већ на првим теренским истраживањима прикупљен низ јединствених музејских предмета, као што су почетак вуненог плетива „за гуњиће и рекле” из Поповог села¹¹, а касније и целовити предмет (мушка памучна *маја* из Ловинца у Лици).¹² Иако су ови предмети типични елементи одевања одређених динарских крајева преношени појединачним преузимањем током вишестратних колонизација у XX веку, данас се, међутим, не могу довести у директну везу са примерцима сачуваних плетених јелека и џемпера у музејској збирци, а прикупљених у другим јужнословенским крајевима.¹³ За истраживање ове појаве у одевању сеоског становништва Србије неопходан је детаљни увид у комплетну музејску грађу како

[10] Колекција акварела Николе Арсенивића, Ликовна збирка Етнографског музеја у Београду, Инв. бр. 915, 943.

[11] Инв. бр. 46688.

[12] Инв. бр. 44242.

[13] Џемпер, Бјелашница, Инв. бр. 33989 и џемпер Пирот, Инв. бр. 44107, прслук, околина Пожаревца, Инв. бр. 35978.

Слика 9. Б. Володин, Продаја сира на сомборској пијаци, око 1930. године, стаклени негатив, Инв. бр. 18797 (Документација Етнографског музеја, Поклон фонд АЛУ)

етнографских збирки и музеја у Србији, тако и околних земаља. Истовремено, сачувани примерци дечијег и грађанског одевања¹⁴, као и документарни и визуелни извори о школству, часописима и штампима, доказ су употребе готових, занатских и фабрички израђених плетених предмета како у градском, тако и сеоском одевању. Значај овог сегмента разнолике музејске грађе истакнут је у разговорима током радионица плетења несумњиво у контексту усвајања техничких и ликовних решења машинског плетења на ручно плетење.

Један од веома заступљених предмета у зимској народној ношњи у периоду око и након Другог светског рата јесу мараме за огртање. Најранији подаци о занатској и индустријској производњи ових предмета у Србији везани су уз домаће фабрике са специјализованим стручним кадром

доведеним из других европских градова.¹⁵ Услед релативне доступности ових куповних предмета и њихове широке примене за утопљавања старијих жена на простору Србије уобичајена је и специфична терминологија индустријске производње, као нпр. „штрикерај“, све до данас. Такође, ови једноставни облици и еластична својства ручно или машински плетених вунених хаљетака из традиционалне културне баштине, неискрпни су извор и инспирација за креативна решења у савременом модном обликовању одевних елемената.

[14] Џемпер, Београд, Инв. бр. 48865.

[15] Прва српска фабрика вунених тканина у Ужицу, Фабрика „Моравија“ у Београду, фабрике у Ћуприји, Руми, Сремској Митровици, итд.: Миливоје М. Савић, *Наша индустрија и занатли: њихове основице, стање, односи, важности, будућности, прошлости и будућности. Део 1* (Београд: Министарство трговине и индустрије; Сарајево: Земаљска штампарија, 1922).

Извори и литература

Извори

Етнографски музеј у Београду: Централни регистар, Фонд збирки народних ношњи, збирке Градског одевања, збирке Текстилне справе и помагала, Етнографска спомен-збирка Христифора Црниловића, Фототека

Литература

Богдановић Бојана. „Модна индустрија Сирогојно стила: прилагођавање наратива о прошлости у контексту савремене моде”, *Гласник Етнoгpафскoј инститиуи САНУ* LXX/1 (2022), 53-76.

Велкова Сашка. *Чараје Пироша и околине*. Пирот: Музеј Понишавља Пирот, 2004.

Живковић Душица. *Двојређе чараје Тимока*. Књажевац: Завичајни музеј Књажевац, 1985.

Идвореан Стефановић Братислава и Андраши Олга. *Одевне текстилне збирке Колонизација Музејске јединице Оџаци*. Оџаци: Народна библиотека „Бранко Радичевић”, 2010.

Jeremić Zoran. *Dobrila: a life story*. Sirogojno: Open-air museum „Staro selo”, 2024.

Медић Вјера. *У рукавицама*. Београд: Етнографски музеј у Београду, 2007.

Поповић Светозар и Поповић Видосава. „Прилог проучавањима технике плетења, материјала и орнамената

на сељачким двопређним чарапама у Босни и Херцеговини”, у: *Rad 21. kongresa Saveza udruženja folklorista Jugoslavije*, ur. Cvjetko Rihtman, 293-297, Сарајево: Udruženje folklorista Bosne i Hercegovine, 1976.

Радисављевић Катарина. „Аксесоар уз обућу – обојци и чарапе”, у: *Ја носим вас ви носите мене*, ур. Тијана Станковић Пештерац, 134-183, Нови Сад: Музеј Војводине, 2021.

Савић Миливоје М. *Наша индустрија и занатли: њине основице, станање, односи, важност, људеви, прошлости и будућности. Део 1*. Београд: Министарство трговине и индустрије; Сарајево: Земаљска штампарија, 1922.

Томић Снежана. *Народна ношња Злашибора*. Сирогојно: Музеј на отвореном „Старо село” у Сирогојну, 2014.

Филиповић Данијела и Младеновић Рибић Наташа. „Формирање и рад Центра за нематеријално културно наслеђе Србије при Етнографском музеју у Београду: позиционирање у националном систему очувања живог наслеђа”, *Гласник Етнoгpафскoј музеја* 85 (2021), 147-166.

Шапоњић Ашанин Снежана. *Чараје и назувице*. Чачак: Народни музеј Чачак, 1996.

Шапоњић Ашанин Снежана. *Рајка Боројевић (1913–1973): Хероина једног времена*. Гуча: Центар за културу и спорт општине Лучани, 2016.

Шарац Момчиловић Вера, „Збирке ношњи”. *Гласник Етнoгpафскoј музеја у Београду* 65-66 (2001–2002), 127-161.

A Contribution to the Study of Knitting Techniques

This article examines knitting through the experience of direct interpretation by a museum curator during workshops on traditional techniques held at Manak's House. This programme of the Ethnographic Museum in Belgrade is intended for a broad museum audience and, in addition to practical training, introduces participants to the work of museum specialists directly involved in the protection, preservation, research, and interpretation of objects created using knitting techniques, as well as to their broader cultural, historical, and artistic significance.

Direct communication with a diverse museum audience, characterized by different sensibilities and varying levels of interest in their own cultural traditions, has confirmed the importance of this element of Serbian cultural heritage. At the same

time, these discussions and reflections have led to a shared conclusion that certain aspects of the historical development of knitting techniques in this region remain insufficiently explored.

From the perspective of the museological preservation of ethnographic material, the article proposes new research initiatives as a joint project involving specialists engaged with this topic, both within the Ethnographic Museum and in other ethnographic departments, as well as across the broader body of museum collections in Serbia. Such research would contribute to a more comprehensive understanding of preserved museum material, lead to new scholarly insights in its interpretation and reinterpretation, and further enhance the presentation of the overall significance of knitting techniques in both traditional and contemporary society.

Vjera J. Medić

